

UNIVERZITA PALACKÉHO

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Fotbaloví rozhodčí v amatérském a profesionálním fotbale na Bali a vnímání
jejich postavení ze sociokulturního pohledu**

*Football referees in amateur and professional football in Bali and perception of
their position from sociocultural perspective*

Olomouc 2019, Pavel Šourek

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Filip Lexa

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis:

Anotace

Tato bakalářská práce zkoumá postavení fotbalových rozhodčích v amatérském i profesionálním fotbale na Bali. Vnímání rozhodčích fotbalu okolím, pohled fanoušků, trenérů a hráčů na práci rozhodčích. Vnímání rozhodčího jako autority, především vnímání cizince v této funkci v rámci místního amatérského fotbalu.

Jméno autora: Pavel Šourek

Jméno vedoucího práce: Mgr. Filip Lexa

Název fakulty – katedry: Filozofická fakulta – Katedra asijských studií

Název práce: Fotbaloví rozhodčí v amatérském a profesionálním fotbale na Bali a vnímání jejich postavení ze sociokulturního pohledu

Počet stran: 42

Počet znaků včetně mezer: 69 800

Počet použitých zdrojů: 29

Klíčová slova: fotbal, rozhodčí, sociologie, vnímání rozhodčích, Bali, Česká republika

Ediční poznámka

Cizojazyčné zdroje v této práci byly přeloženy autorem práce.

Zdroje jsou uvedeny v citační formě ČSN ISO 690:2011.

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé práce Mgr. Filipu Lexovi za ochotu, trpělivost a cenné rady při vedení mé bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval všem účastníkům výzkumu. Speciální poděkování patří panu Nasseru Fakhry Attamimymu za pomoc při získávání dat a kontaktů.

Obsah

1.	ÚVOD	10
2.	TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1	Charakteristika fotbalu	11
2.2	Oblíbenost fotbalu	12
2.2.1	Oblíbenost fotbalu v České republice	12
2.2.2	Oblíbenost fotbalu na Bali	13
2.3	Sociologie sportu a kulturní kontext.....	13
2.4	Fotbaloví fanoušci	15
2.5	Problémy současného indonéského fotbalu.....	17
2.6	Fotbaloví rozhodčí.....	18
2.6.1	Historie rozhodcovství fotbalu.....	19
2.6.2	Příprava na utkání	20
2.6.3	Nároky na rozhodčího	21
2.6.4	Vnímání rozhodčího okolím	22
2.6.5	Rozhodčí cizinec	23
2.7	Struktura fotbalových soutěží	23
2.7.1	Struktura fotbalových soutěží na Bali a v Indonésii	24
2.7.2	Struktura fotbalových soutěží v České republice.....	25
2.8	Licence rozhodčího.....	26
2.8.1	Licence rozhodčího v České republice	26
2.8.2	Licence rozhodčího na Bali.....	27
3.	PRAKTICKÁ ČÁST	28
3.1	Cíle a charakteristika průzkumu	28
3.2	Průzkumné metody	28
3.3	Průzkumný vzorek	29

3.4	Průzkumný soubor	30
3.5	Výsledky průzkumu.....	31
4.	ZÁVĚR	37
	RESUMÉ	39
	SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ	40

Seznam použitých zkratk

AFC – Asijská fotbalová asociace (Asian Football Confederation)

AR – Asistent rozhodčího

FAČR – Fotbalová asociace v České republice

FIFA – Světová fotbalová asociace (International Football Association)

KFS – Krajský fotbalový svaz

ME – Mistrovství Evropy

MS – Mistrovství světa

OFS – Okresní fotbalový svaz

PSSI – Indonéská fotbalová asociace (Persatuan sepak bola seluruh Indonesia)

R – Hlavní rozhodčí

R4 – Čtvrtý rozhodčí

ŘKČ – Řídící komise pro Čechy

ŘKM – Řídící komise pro Moravu

TBČ – Technologie hlídání brankových čar (Goal Decision System)

UEFA – Evropská fotbalová asociace (The Union of European Football Associations)

VAR – Video asistent rozhodčího (Video Assistant Referee)

VPR – Vzdělávací program rozhodčích

1. ÚVOD

Fotbal je stále jedna z nejoblíbenějších kolektivních sportovních her na světě jak mezi diváky, tak mezi samotnými sportovci. Fotbal patří mezi takové sporty, ve kterých se poměřuje sportovní vyspělost jednotlivých zemí, a který smazává hranice mezi státy i rozdíl mezi lidskými rasami. Fotbal je sport, který probouzí vášně a budí v lidech po celém světě radost i smutek. O fotbal se spousta lidí zajímá s nebývalou vášní a zaujetím. O neutuchající vášni k fotbalu vypovídá následující citát: „*Jsem blázen do fotbalu, stejně tak jsem blázen, že miluji ženy.*“¹

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak je vnímán rozhodčí fotbalu ze sociálně-kulturního pohledu očima fanoušků, hráčů, trenérů a rozhodčích osobně. Dalšími cíli výzkumu jsou vnímání rozhodčího cizince a jeho tolerance, vliv práce rozhodčího na osobní a profesní život a rozdíl fungování skupiny rozhodčích na Bali a v České republice. Já sám vykonávám práci rozhodčího již 5 let, tedy od svých šestnácti let. Proto mám k tomuto tématu velmi blízký vztah. Spoustu jevů a vlivů proto mohu popsat z vlastního pohledu a nabytých zkušeností. V mé bakalářské práci se věnuji vnímání práce rozhodčího ze sociálního pohledu, psychické náročnosti práce a komparaci organizace soutěží v České republice a na ostrově Bali.

¹ SINDHUNATA. *Bola Bola Nasib*. Yogyakarta: Yayasan Basis dan Boekoe Tjap Petroek, 2017. ISBN: 978-602-50903-1-2. s. X.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Charakteristika fotbalu

Fotbal, jako sportovní aktivita širokých skupin populace na celém světě, je jedinečným, nepřehlédnutelným fenoménem, jehož jádrem je specifická sportovní činnost, která má velký vliv na veřejnost, ale současně také na celou řadu oblastí společenského života, jako je např. ekonomika, věda, vzdělání, výchova atd. Fotbal se jeví jako zrcadlo společenských poměrů. Je neustále ovlivňován podmínkami vnějšího prostředí a zasahuje do výše zmíněných oblastí života. Pro naši společnost je obecně sport, respektive i fotbal, výrazem daleko hlubších potřeb člověka, než jsou potřeby animální, politické, či jiné. Sport je spojován s tvořením, a tím se do sportovně pohybových aktivit dostává etická i estetická problematika týkající se také pravidel sportu a sportovního chování.² Fotbal má, stejně jako mnoho jiných kolektivních sportů, nejdůležitější a jasný cíl: skórovat více než soupeř a zároveň obdržet méně branek. Tento cíl je jednoduchý, avšak provést ho je komplikované. K úspěchu je zapotřebí, aby byl tým schopen předvést lepší fyzický, technický, taktický a psychologický výkon, než soupeř. Podaří-li se všechny složky fotbalového umění sladit, stává se z fotbalu krásná hra. Pokud však jedna ze složek v souladu není, tým může podat vynikající výkon, a i přesto může prohrát. Stejně tak, jako tým musí podat nejlepší výkon, aby dosáhl kýženého výsledku, musí i rozhodčí uspět ve všech aspektech jeho práce a výkonu. Aspektem práce rozhodčího je myšlen psychický nátlak a důkladná fyzická připravenost. To znamená, že je na všechny aktéry fotbalového zápasu kladen velký psychický nátlak.

Neopominutelnými účastníky hry jsou i diváci, bez nichž by fotbal nebyl fotbal a neměl tu správnou atmosféru. Proto je nezbytné, aby i oni v potřebné míře znali a pochopili pravidla fotbalu, neboť jen tak budou moci z fotbalových stadionů odcházet s pocitem uspokojení nad předvedenou hrou a výkonem rozhodčího. Neznalost pravidel nebo nepochopení jejich správného výkladu může být příčinou nesportovních projevů vůči hráčům, rozhodčím a fanouškům soupeřova týmu. Což v důsledku často vede k dalším negativním jevům, které s sebou současná hra nese. Neznalost pravidel v žádném případě nikoho neomlouvá.³

² COLLINA, Pierluigi. *Moje pravidla hry*. První vydání. Brno: Julius Zirkus, 2003. ISBN: 80-902782-2-0.

³ PRAVIDLOVÁ KOMISE FAČR. *Pravidla fotbalu*. První vydání. Praha: Nakladatelství Olympia, s.r.o., 2016. ISBN: 978-80-7376-408-1, s. 5.

Ve fotbalovém zápase proti sobě nastupují vždy dva týmy, z nichž oba chtějí vyhrát. Ne vždy o výsledku zápasu rozhodují sami hráči. Na začátku utkání vchází na hrací plochu kromě 22 hráčů i tři muži – rozhodčí, herní soudci, kteří vykonávají jedny z nejtěžších úkolů, rozhodování. Práce rozhodčího je velice zodpovědná. Rozhodčí dbají na dodržování pravidel a klidný průběh zápasu. Nároky na rozhodčí jsou obrovské, jelikož právě oni mají velkou zodpovědnost za svá rozhodnutí. Ovlivnění výsledku chybou rozhodčího je naprosto nežádoucí prvek fotbalového zápasu, ale čas od času taková chyba nastane. Úkolem rozhodčího je výskyt těchto chyb minimalizovat.

2.2 Oblíbenost fotbalu

Fotbal, v indonésckém jazyce *sepak bola*, je v současné době nejrozšířenějším sportem na světě s největším počtem diváků i aktivních členů.⁴ Hráčská, trenérská i rozhodcovská základna fotbalu je stále dostatečně velká, i přesto, že se kvůli rostoucímu zájmu o jiné sporty a stále větší nabídce tenčí. Je tomu tak v Evropě, kde se fotbal musí stále více dělit o své místo na sportovní výsluní s jinými sporty. Avšak kontinent, kde je fotbal stále více oblíbený je Asie. Fotbalový svět v současné době zažívá expanzi do Asie. Na kontinent, kde se v minulosti fotbalu nedostávalo takové oblíbenosti, jako nyní. Největší podíl na této expanzi fotbalu má Čína. Čínská liga nabízí hráčům největší světové kvality. V první řadě peníze, a v řadě druhé také poměrně kvalitní soutěž.⁵

2.2.1 Oblíbenost fotbalu v České republice

V České republice fotbal odjakživa bojuje o první příčku v oblíbenosti s ledním hokejem. Můžou za to výsledky národního fotbalového týmu, které jsou v současné době neuspokojivé. Hokejová reprezentace sice v poslední době také nedosahuje takových úspěchů jako dříve, ale stále je na tom lépe než ta fotbalová. Fotbal je i přesto stále nejoblíbenějším sportem i v České republice, avšak fotbalové stadiony zde nebývají naplněny tak, jako na ostrově Bali. Průměrná návštěvnost nejvyšší české fotbalové soutěže byla minulou sezónu (2017/18) 5 512 diváků na zápas.⁶ Návštěvnost v České republice je menší než v Indonésii, ale musíme mít na mysli to, že v České republice žije

⁴ The Most Popular Sports in the World. WorldAtlas [online] [cit. 18.04.2019]. Dostupné z: <https://www.worldatlas.com/articles/what-are-the-most-popular-sports-in-the-world.html>.

⁵ MANZENREITER, Wolfram. HORNE, John. Football Goes East: Business, culture and the people's game in China, Japan and South Korea. New York: Routledge, 2004. ISBN: 0-203-33816-2, s. 60–65.

⁶ Fortuna Liga – Attendances. Transfermarkt [online]. [cit. 18.04.2019]. Dostupné z: https://www.transfermarkt.com/fortuna-liga/besucherzahlen/wettbewerb/TS1/saison_id/2018.

10 578 000 obyvatel, kdežto v Indonésii jich žije 264 684 000. Z toho vychází, že v České republice je fanouškovská základna, v poměru k celkovému obyvatelstvu, větší než v Indonésii.

2.2.2 Oblíbenost fotbalu na Bali

Na Bali je fotbal v současné době nejoblíbenějším sportem, protože místní fotbalový klub zažívá vzestup. Fotbalový klub Bali United již od roku 2015 hraje nejvyšší indonéskou soutěž, v současnosti nesoucí jméno Gojek liga 1. Tým byl založen roku 1989 a to pod jménem Putra Samarinda, se základnou na ostrově Kalimantan ve městě Samarinda. V roce 2014 se tým Putra Samarinda, později pod jménem Persisam Putra Samarinda, přesunul na Bali. V tomto roce se tým přejmenoval na Bali United, za účelem zajištění větší fanouškovské základny, a také za účelem přesunutí nejvyšší soutěže na turisty oblíbený ostrov Bali. Indonéský ostrov Bali není oblíbenou turistickou destinací pouze pro zahraniční cestovatele, ale také pro obyvatelé ostatních indonéských ostrovů. Bali United dosahuje vysoké a pravidelné návštěvnosti domácích i venkovních zápasů. Průměrná návštěvnost v Indonéské nejvyšší soutěži byla minulou sezónu (2017/18) 8 885 diváků na zápas. Tým Bali United má průměrnou návštěvnost 15 188 diváků na zápas se stadionem o kapacitě 22 931 diváků. Jedná se o čtvrtý nejnavštěvovanější stadion v Indonésii.⁷

2.3 Sociologie sportu a kulturní kontext

Sociologie sportu se zabývá sportem jakožto společenským jevem. Zabývá se hlavně problémy sportu, rozebírá sport z pohledu jednotlivých kultur a sociálních struktur. Zabývá se také problémy, jako například doping, násilí a podvodné jednání. Pozoruje také rozdíly mezi amatérským a profesionálním sportem, rozdíly mezi aktivním sportováním a pasivním sportováním neboli sledováním sportu.

Sport je sociology považován za ideální prostředí k seberealizaci a poskytuje lidem emociální zážitky. Sport má velký vliv na každodenní život. Ovlivňuje životy lidí, kteří se o sport zajímají, i těch, kteří se o sport zajímají méně, nebo vůbec. Sport a jeho kultura tvoří nedílnou součást společnosti, ve které žijeme. Sport působí na vnímání sociálního

⁷ GO-JEK Traveloka Liga1–Attendances. Transfermarkt [online]. [cit. 18.04.2019]. Dostupné z: https://www.transfermarkt.com/go-jek-traveloka-liga-1/besucherschahlen/wettbewerb/IN1L/saison_id/2017.

statutu člověka. Dodnes existují stereotypy, že pokud člověk dělá určitý sport, řadí ho to do určité sociální skupiny. Některé sporty jsou dodnes ovlivněné třídním zařazením a postavením ve společnosti. Lidé z vyšších sociálních kruhů se věnují sportům jako je squash, golf nebo yachting a lidé z nižších vrstev dělají klasičtější sporty, například fotbal, turistiku nebo basketbal. Toto zařazení většinou vychází z finanční náročnosti sportu.⁸

Sport utváří společenství. To znamená, že sdružuje lidi do klubů a spolků. V těchto společenstvích se setkávají lidé z různých sociálních a společenských vrstev, a musí spolu vycházet, aby klub správně fungoval. Z toho vyplývá, že sport je podstatný faktor při socializaci. Členství ve spolku, či klubu napomáhá k rychlejší a snadnější socializaci, a k zařazení nových členů do kolektivu klubu. Socializace pomocí sportu se praktikuje hlavně u dětí, protože děti mají větší problém se seznámit se svými vrstevníky, a sport napomáhá snadnějšímu seznámení. Ruku v ruce se socializací jde také dopad sportu na budování osobnosti člověka. Dítě si osvojí vlastnosti, které jsou důležité pro každodenní život lidí. Pomocí sportu si dítě zvykne na přiměřený stres, stane se odolnějším, flexibilnějším a vytrvalejším jedincem. Sport také v dětech pěstuje smysl pro pořádek a disciplínu. Jako negativní vlastnost, vybudovanou díky sportu, můžeme jmenovat přehnanou touhu po vítězství a úspěchu obecně.⁹

Sport má tedy zcela určitě vliv na společnost, ale stejně tak má společnost vliv na sport. Sport je takový, jako je společnost. Na sport má vliv a odráží se v něm povaha jednotlivých národů, charakter a temperament lidí, nebo dokonce počasí v dané oblasti. To všechno má vliv na to, který sport je v dané oblasti nejoblíbenější, a který ne. Temperamentní národy tíhnou k bojovým a adrenalinovým sportům, avšak klidnější národy vyhledávají sporty méně akční.¹⁰

Sport se už od dávných dob těší velkému zájmu diváků, avšak s vynálezem televize a možností živého vysílání se zájem zvyšuje. Divák má možnost sledovat stále více sportovních utkání živě v televizi, online, ze záznamu nebo nejlépe přímo na místě konání zápasu či turnaje. Divák má na výběr z různé palety sportů, a také z různých úrovní

⁸ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. První vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8, s. 8.

⁹ LÜSCHEN, Günther, *Sociology of Sport: Development, Present State, and Prospects*. Annual Reviews Inc., 1980. ISBN: 0360-0572/80/0815-0315.

¹⁰ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. První vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8, s. 41.

a kategorií. Úrovněmi je myšleno, zda je daný zápas či turnaj amatérské nebo profesionální úrovně. Kategorie může být například mládežnická, ženská a mužská. Vrcholový sport se stále dynamičtější dere do zorného úhlu veřejného zájmu s cílem získat co největší pozornost médií, veřejnosti a sponzorů. Stává se postupně masovou zábavou a veřejně přístupnou atrakcí. Přesahuje tak stále více hranice sportu tím, že zasahuje do oblastí jako je politika, ekonomie, masová média, právní systém a sociální iniciativa.¹¹

Sport je nedílnou součástí života lokálních i sociálních struktur společnosti. Je to mezinárodní fenomén a nástroj k tvorbě ideálů. Také přispívá k rozvoji ekonomiky, sociálního i kulturního života lidí. Sport má sílu a potenciál přispět k rozvoji nejchudších oblastí světa, pomocí různých charit a akcí pořádaných pod záštitou sportovních klubů či asociací. Sport se taktéž podílí na rozvoji turismu, jelikož sport přitahuje obrovské masy lidí. Pokud fanoušci sportu nebo klubu, zavítají do oblasti, kde se daná sportovní událost koná, logicky nezůstanou pouze ve sportovních areálech, ale také navštíví turistická místa dané oblasti. Sport může také vytvořit z místa konání nový turistický cíl. Sport se během konání velkých akcí, jako je například Mistrovství světa a Olympijské hry, stává pojítkem lidí z různých sociálních vrstev. Spojuje národy a smazává, alespoň na chvíli, všechny problémy a rozdíly mezi lidmi.

Pokud hovoříme o kulturní povaze sportu, pak máme na mysli jeho historické a hodnotové ukotvení, nebo praktické průniky do daného způsobu života a životního stylu. Jsou místa, při jejichž vyslovení názvu nám okamžitě na mysl vyvstane určitý sport či akce, například při vyslovení slova Afrika, se nám vybaví Dakarská rally atd.¹²

2.4 Fotbaloví fanoušci

Jak jsem již zmínil v předešlé kapitole, sport je od nepaměti nedílnou součástí kultury každé společnosti. Zpestřuje lidem životy a přináší štěstí i smutek. Fotbalové stadiony lze ze sociologického hlediska považovat za místo, kde se formují lidské vztahy a smazávají sociální rozdíly. Je to dáno tím, že fanoušci po dobu zápasu podporují všichni bez rozdílu věku nebo barvy pleti „svůj“ klub. Proto dnes sport začíná ztrácet svůj prvotní význam pouhé pohybové aktivity a přirozené lidské potřeby vítězit. Ze sportu se pomalu

¹¹ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. První vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8, s. 7.

¹² Tamtéž, s. 8.

stává forma pasivního odpočinku a divácké zábavy, ale promítají se v něm také neduhy dnešní moderní společnosti, jako např. výtržnictví, vandalismus, drogy a násilí.¹³

Dnes už je fanouškovství neboli podporování svého klubu nedílnou součástí fotbalu. Fanoušci se sdružují do skupin tzv. „*rowdies*“, což je skupina fanoušků, která bezmezně miluje svůj klub a následuje jej při každém zápase. „*Rowdies*“ jsou označovány jako *hooligans*, protože se u nich spojuje sportovní fanouškovství s násilím. To v praxi znamená, že je často více zajímavá násilí než sport. Dále vznikají fankluby, jejichž členové mají užší vztah s klubem. Výhody plynoucí z tohoto vztahu jsou například zlevněné vstupenky či přednostní nákup vstupenek.¹⁴ Takzvaní „*rowdies*“ jsou fanoušci, kteří až fanatickým způsobem následují svůj klub. Tito fanoušci vytváří skupiny, které mají své chorály, své vlajky a také své lídry, kteří organizují výjezdy na utkání a setkání fanoušků před zápasy. Avšak tyto skupiny fanoušků bohužel nekonají pouze prospěšné věci jak pro klub, tak pro ostatní fanoušky, ale navíc také vytváří problémy. Mezi tyto problémy patří organizované rvačky s fanoušky soupeřů, konflikty s ozbrojenými silami nebo ničení veřejného majetku. Podle Sekota¹⁵ je podíl fotbalových diváků schvalujících výtržnosti na stadionech nebo se jich přímo zúčastňujících, téměř čtvrtinový: 77 % vadí, 19 % nevadí, 3 % se jich aktivně zúčastňuje a 1 % se nevyjádřilo.

Dalším odjakživa oblíbeným aspektem fandění je kritika rozhodčího. Jak je známo, lidé raději hledají chyby v ostatních než v sobě. Tohle pravidlo platí ve vztahu mezi fanoušky a rozhodčími dvojnásob. V historii se událo hned několik incidentů. Avšak častější jsou incidenty mezi hráči a rozhodčími. Podobné incidenty mohou vzniknout velice lehce. Rozhodčí může udělat chybu, jeho rozhodnutí fatálně změni vývoj utkání a fanoušci rázem mají záminku na kritiku, a dokonce i napadení rozhodčího přímo na hřišti nebo mimo něj. Dalšími záminkami k vyvolání fanouškovských nepokojů je rasový a náboženský podtext, korupční skandály, nebo také velice často bývá záminkou k nepokojům nespokojenost s výsledky klubu.

¹³ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. První vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8, s. 51.

¹⁴ FOER, Franklin. *Memahami Dunia Lewat Sepak Bola: Kajian Tak Lazim tentang Sosial-Politik Globalisasi*. První vydání. Tangerang: Marjin Kiri, 2006. ISBN: 979-99980-6-9. s. 80-85.

¹⁵ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. První vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8, s. 143

2.5 Problémy současného indonéského fotbalu

Mezi hlavní problémy současného indonéského fotbalu patří korupce, která je bohužel přítomná všude na světě. Dalším mnohem palčivějším problémem je chování fanoušků, především již zmíněných skupin „rowdies“. Tyto problémy sužují jak indonéský, tak český fotbal. Avšak v Indonésii jsou tyto problémy intenzivnější.

Jako příklad uvedu čerstvý případ z Bandungu. Dne 23. září 2018 se na stadionu Gelora Bandung Lautan odehrálo rizikové utkání mezi odvěkými rivaly Persibem Bandung a Persijou Jakarta. Pro srovnání s Českou republikou, toto utkání je podobně rizikové jako utkání mezi Baníkem Ostrava a Spartou Praha. Tato utkání podléhají větším bezpečnostním opatřením než běžná utkání. Před utkáním v Bandungu byl před stadionem brutálně umlácen fanoušek hostujícího týmu Persija Jakarta, a zároveň člen fanouškovské skupiny Jakmania. Umlátili ho příznivci domácího týmu Persib Bandung.¹⁶ Zarážejícím faktem na celém incidentu je to, že utkání se i přes úmrtí člověka odehrálo. Přitom v Evropě je běžným postupem zrušení zápasu nebo dokonce zrušení celého ligového kola. Vysvětlení rozhodnutí odehrát zápas přišlo až s odstupem času. Vedení ligy oznámilo, že o incidentu se nevědělo a dozvěděli se o něm až během zápasu. Po tomto zápase přišlo rozhodnutí, že se až do odvolání uzavře stadion Gelora Bandung Lautan a tým Persib Bandung bude muset hrát svá domácí utkání na jiných stadionech. Také se uvažovalo o přerušení celé ligy. Nakonec se pouze odložilo následující ligové kolo. Dalším řešením byla změna pravidel bezpečnosti ligy, zvýšení počtu bezpečnostních složek během zápasu a zvýšená kontrola fanoušků. Tyto změny byly zastřešeny pod názvem Liga Indonesia Baru. Jako důkaz, že problém fanatického fandění je v Indonésii přítomen, je počet mrtvých fanoušků. Za posledních 25 let umřelo 75 fanoušků, což je alarmující číslo.¹⁷

Předčasné ukončení ligy už v Indonésii nastalo, a to v roce 2015. Po odehrání pouhých 19 zápasů přišlo dne 11. dubna 2015 rozhodnutí vedení PSSI o přerušení ligové sezony. Přerušení ligové sezony a následné nedokončení sezony bylo odůvodněno odstoupením hlavního sponzora ligy. Jeho odstoupení bylo způsobeno hrozícím

¹⁶ Satu Suporter Tewas di Laga Persib vs Persija. Sport.detik [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://sport.detik.com/sepakbola/liga-indonesia/d-4225551/satu-suporter-tewas-di-laga-persib-vs-persija>.

¹⁷ Indonesia's Football Fever | Indonesia. Al Jazeera [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/programmes/101east/2019/04/indonesia-football-fever-190403105206213.html>.

přerušením ligy. Ligová sezona 2015 byla oficiálně přerušena a následně i zrušena ze strany PSSI po příkazu od FIFA. Pravým důvodem tedy byl příkaz Světové fotbalové organizace FIFA, která prošetřila více nekalých praktik, administrativních a finančních problémů indonéskeho fotbalu, potažmo PSSI a jednotlivých klubů. Sezóna měla původně odstartovat v únoru 2015, ale nestalo se tak kvůli administrativním problémům. To znamenalo, že se v roce 2015 neodehrála ligová sezona. Avšak týmy, které se měly účastnit této soutěže, dostaly možnost účastnit se náhradní soutěže. Ta ale nebyla považována za nejvyšší indonéskou soutěž. To znamená, že pro rok 2015, není v kolonce vítěz ligy uveden žádný tým.¹⁸

2.6 Fotbaloví rozhodčí

Role rozhodčího je svým způsobem role služby. Rozhodčí je účastník hry, který není na hřišti proto, aby o něčem rozhodoval. Ani proto, aby hru usměrňoval ale proto, aby umožňoval hráčům ukázat jejich nejlepší schopnosti a dovednosti. Pro dosažení tohoto cíle se rozhodčí snaží udělat co nejvíce může. Snaží se co nejméně ovlivnit zápas a co nejméně zasahovat do vývoje zápasu.¹⁹

Posuzování sporných situací není pro rozhodčího vůbec jednoduché, a žádá okamžité a správné rozhodnutí. I rozhodčí však jsou jen obyčejní lidé a chyby se dějí. V angličtině se pro označení fotbalového rozhodčího užívá slova *football referee*, *referee*, slangově pouze *ref* nebo také *game official* či jen *official*. Indonéština užívá slova *wasit sepak bola*, nebo pouze *wasit*.

Funkcí rozhodčího tudíž není být středem pozornosti, nýbrž být co nejméně viděn a co nejmenší měrou zasahovat do průběhu utkání. Je to právě rozhodčí, kdo má řešit situace vzniklé z průběhu utkání. Takové situace jsou fauly neboli nesportovní chová

Rozhodčí se v průběhu utkání dělí na role, které musí respektovat a vykonávat v jednotlivých zápasech. Jsou to následující role: R – hlavní rozhodčí a AR1, AR2 – asistenti rozhodčího. Tito rozhodčí se pohybují podél postranních čar. Jejich úkolem je

¹⁸ Kronologi Keputusan Final Pembekuan PSSI. CNN Indonesia. [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://www.cnnindonesia.com/olahraga/20150418151503-142-47600/kronologi-keputusan-final-pembekuan-pssi>.

¹⁹ COLLINA, Pierluigi. *Moje pravidla hry*. První vydání. Brno: Julius Zirkus, 2003. ISBN: 80-902782-2-0.

hlavně hlídat porušení pravidla o ofsajdu a určují tým, který bude vřazovat aut. Tito rozhodčí musí být přítomni v každém soutěžním zápase. K těmto třem rozhodčím se ve vyšších a profesionálních soutěžích přiděluje tzv. R4 – čtvrtý rozhodčí, který je taktéž asistentem hlavního rozhodčího. Uklidňuje emoce na střídačkách, ukazuje nastavený čas hlavním rozhodčím, komunikuje se všemi rozhodčími a pomáhá při střídáních hráčů. V některých důležitých zápasech, nebo zápasech nejvyšších úrovní, např.: Mistrovství světa ve fotbale, jsou součástí rozhodcovského týmu další dva asistenti rozhodčího – pohybují se podél brankových čar, pozorují prostor brankového a pokutového území. Novou součástí týmu rozhodčích je VAR (video asistent rozhodčího) – 4 rozhodčí ve studiu, kteří mají za úkol sledovat klíčové situace hlavního rozhodčího a být připraveni mu kdykoliv poradit s řešením situace.²⁰

Další moderní technologií ve fotbale je tzv. TBC – Technologie hlídání brankových čar, nebo anglicky nazývané *Goal Decision System*. Tento systém napomáhá rozhodčímu určit, zda míč přešel celým svým objemem brankovou čáru a rozhodnout, zda padl gól, či ne. Tento systém snímání brankové čáry kamerou, a následné zaslání rozhodnutí do hodinek rozhodčího, se používá v nejvyšších evropských fotbalových ligách, na MS a ME.

2.6.1 Historie rozhodcovství fotbalu

Na začátku fotbalové éry nebyli žádní rozhodčí účastníky fotbalových zápasů. Místo toho zvolilo každé mužstvo jednoho svého člena, který dohlížel na pravidla, a uklidňoval vzniklé spory a krizové situace vyplývající ze hry. Rozhodčí stál mimo hrací plochu, odkud rozhodoval v případě sporu. S vývojem hry se rozhodčí přesunul do hřiště a převzal aktivitu v posuzování jednotlivých herních situací.²¹ Znamená to, že se rozhodčí musí naučit pohybovat mezi hráči tak, aby nepřekážel ve hře. Později dostal dva asistenty, aby zajistili dokonalé vedení fotbalového zápasu.

Na hrací ploše se v roce 1881 objevil i třetí tým, který musí spolupracovat a jednat jako jeden muž. Tým rozhodčích se skládá z hlavního rozhodčího a dvou asistentů. S asistenty rozhodčího se začal vyvíjet diagonální způsob řízení utkání. K řízení utkání bývají delegováni tři, popřípadě čtyři rozhodčí. V evropských pohárových soutěžích

²⁰ PRAVIDLOVÁ KOMISE FAČR. Pravidla fotbalu. První vydání. Praha: Nakladatelství Olympia, s.r.o., 2016. ISBN: 978-80-7376-408-1, s. 47, 48, 63, 64.

²¹ MITÁŠ, Václav. Management utkání: technika řízení utkání ve fotbale. Brno: Masarykova univerzita., 2013. ISBN – 13: 978-80-210-6447-8, kap. 3.1.2, nestránkováno.

bývají delegováni ještě navíc dva brankoví rozhodčí, kteří hlídají zejména přestupky v pokutových územích a případné dosažení branky. Správnost vedení evropských soutěží a národních šampionátů v poslední době hlídají také video asistenti rozhodčího zvaní VAR. Video zpravidla zkoumají ve studiu 4 video rozhodčí. Hlavním problémem fotbalu a věcí, se kterou se musí vypořádat rozhodčí, jsou fauly. Dle pravidel fotbalu správně nazývané jako nesportovní chování, hrubé nesportovní chování a surová hra. Fauly se dále dělí dle typu přestupku a intenzity.²²

2.6.2 Příprava na utkání

Příprava na utkání je jedna z nejdůležitějších věcí při vykonávání práce rozhodčího, je teoretická i praktická. Teoretická příprava na utkání znamená dokonalou znalost pravidel, a praktická příprava znamená dokonalou fyzickou i psychickou připravenost na vedení utkání.

Termín fyzická příprava automaticky vyvolává představu běžeckého tréninku, a vskutku je to jedna z nejdůležitějších věcí, kterou rozhodčí dělá 90 minut na hřišti a musí jí plně ovládat. U dnešního fotbalu, který se hraje ve velké rychlosti, stále naplno a s velkým nasazením, může rozhodčí podávat náležité výkony jen tehdy, přizpůsobí-li svou atletickou přípravu dění kolem sebe na hrací ploše.

Znalost pravidel je nezbytná pro co nejlepší a nejkvalitnější vedení utkání. Z neznalosti pravidel vznikají zbytečné nesrovnalosti ve hře a chyby, které mohou nenávratně ovlivnit průběh utkání a jeho výsledek. Z těchto chyb plynou následné problémy, jako jsou výtržnosti fanoušků, zbytečné vyloučení hráčů a další zbytečná psychická zátěž všech účastníků utkání.

Pro podání co možná nejlepšího výkonu na hřišti je důležitá samotná příprava na utkání, znalost obou soupeřů, jejich herní styly a pojetí hry. Dobré je znát i prostředí, kde týmy nastupují. To totiž může být pro rozhodčího výhodou. Každému rozhodčímu vyhovuje něco jiného. Důležitým rysem rozhodčího je také schopnost se přizpůsobit všem podmínkám. Pro rozhodčího je také dobrá znalost funkcionářů, trenérů a hráčů. Dobře připravený rozhodčí se nesmí zabývat tím, co se dělo v předešlých utkáních, ale soustředit se jen na každé následující utkání. Rozhodčí všech úrovní se, stejně jako hráči, musí

²² COLLINA, Pierluigi. *Moje pravidla hry*. První vydání. Brno: Julius Zirkus, 2003. ISBN: 80-902782-2-0.

pravidelně připravovat a trénovat. Rozhodčí tedy pravidelně skládají teoretické testy a učí se novinky v pravidlech fotbalu. Navíc také pravidelně trénují svoji fyzickou kondici.²³

2.6.3 Nároky na rozhodčího

Nároky a tlaky na rozhodčího jsou různé, jedná se především o nároky fyzické a psychické. Tyto nároky na výkon rozhodčího jsou individuální a mohou se lišit. Zvyšují se přímou úměrou. To znamená, že s vyšší kvalitou soutěže jsou nároky vyšší a naopak. Stejně tak je během zápasu, i mimo něj, kladen na rozhodčího psychický nátlak, někdy až hraničící se šikanou. Pokud tento nátlak přesáhne hranice fotbalových stadionů, což se v ojedinělých případech stává, je už situace a samotný nátlak nepřiměřený. Tento psychický nátlak plyne většinou ze strany fanoušků a samotných aktérů utkání, což jsou hráči či trenéři. Zřídka kdy se setkáváme s nátlakem tisku či televize, protože rozhodčí nejsou sledováni těmito médii tak často, jako hráči a trenéři. Nátlakem je myšleno například vyhrožování, slovní útoky, jako urážky a nadávky, a v krajních případech i fyzické napadení rozhodčího, hráčem, fanouškem, či trenérem. Na tyto útoky existuje odpověď v rámci pravidel fotbalu. V případě slovního útoku je trestem napomenutí či vyloučení ze hry a tento trest vykoná sám rozhodčí. V případě fyzického napadení rozhodčího se s hříšníky vede disciplinární řízení v rámci fotbalového svazu a jeho disciplinární komise. Pokud tato situace v zápase nastane, rozhodčí okamžitě zápas ukončí z důvodu tzv. inzultace rozhodčího (fyzické napadení), a až následně přichází předvolání k disciplinárnímu řízení s hříšníkem a vyřknutí trestu.

Každý rozhodčí musí být důkladně fyzicky připraven a znát pravidla fotbalu, aby mohl svědomitě a co možná s nejmenším počtem pochybení, vykonávat svou profesi. Podle zdrojů FIFA průměrný rozhodčí naběhá během zápasu 11,2 km.²⁴

Podle světové fotbalové asociace FIFA, by měl každý rozhodčí disponovat osmi následujícími předpoklady ke kvalitnímu vykonávání práce rozhodčího. Mezi tyto předpoklady se řadí zodpovědnost, schopnost komunikovat, rozhodnost, eleganci, integritu, motivaci, spolehlivost a cit pro hru. Dalším základním a veledůležitým předpokladem je nestrannost.²⁵

²³ MITÁŠ, Václav. *Management utkání: technika řízení utkání ve fotbalu*. Brno: Masarykova univerzita., 2013. ISBN – 13: 978-80-210-6447-8.

²⁴ GIFFORD, Clive. *Fotbalový průvodce*. Svojtka & Co, 2010. ISBN: 978-80-256-0448-9.

²⁵ WEINBERG, Robert S. *Psychology of Officiating*. Human Kinetics, 1995. ISBN – 10: 0873228758, s.1.

2.6.4 Vnímání rozhodčího okolí

Práce rozhodčího je velmi nevděčná činnost. Vykonávání práce rozhodčího je sama o sobě fyzicky i psychicky náročná. Navíc na rozhodčího působí ostatní faktory, které ovlivňují jeho výkon. Mezi tyto faktory patří například psychický nátlak fanoušků. Avšak nezbytnou charakteristikou rozhodčího jako osobnosti musí být také schopnost dokázat potlačit psychický nátlak okolí a zvládat krizové situace plynoucí ze hry.

Rozhodčí je vystaven tlaku ze všech stran. Tlak je vyvíjen před, během i po utkání. Všechna utkání, nehledě na úroveň, věkovou kategorii a důležitost, jsou pod drobnohledem okolí. Okolím rozumíme nejen fanoušky na stadionech, diváky u televizních obrazovek nebo novináře, ale také přímé aktéry utkání. Přímými aktéry utkání jsou hráči, trenéři a všichni funkcionáři klubů. Okolí má tendenci hodnotit výkon rozhodčího, jak během zápasu, tak i po něm. Všechny tyto okolnosti ovlivňují psychiku a soustředění všech rozhodčích.

Rozhodčí je označován za nutně nezbytnou součást hry, avšak zároveň také jako neoblíbenou osobu. Na druhou stranu, bez rozhodčího by se nemohlo odehrát utkání žádné úrovně. Od rozhodčích se za všech okolností očekává naprostá objektivita, řízení hry v duchu pravidel, ponechání její maximální plynulosti a spádu, také důraz na zachování sportovního charakteru a potlačení přehnané tvrdosti. K tomu musí být rozhodčí nejen připraven teoreticky, ale také dostatečně vybaven i po fyzické stránce. Vždy musí být maximálně koncentrovaný a psychicky odolný. Stačí jedno chybné rozhodnutí a může zmařit výsledek snažení družstev i celých týmů odborníků, kteří o dnešní výběry pečují. Navíc také může odradit sponzory, z jejichž příspěvků profituje zejména fotbalová mládež.

Rozhodčí musí umět spolupracovat se svými kolegy, ale také se musí umět sám, a co nejrychleji, rozhodovat. Spolupráce a sounáležitost je důležitým aspektem pro správné fungování skupiny rozhodčích. Rozhodčí nemusí být mezi sebou nezbytně přátelé, ale musí spolu dobře vycházet minimálně na pracovní úrovni. Pozitivní myšlení a dobrá chemie je důležitá pro udržení celistvosti skupiny rozhodčích. Jak jsem již v této kapitole zmínil, na rozhodčího je vyvíjen velký tlak ze strany diváků, hráčů a také médií. Proto je důležité, aby nevznikal tlak uvnitř týmu rozhodčích. Schopnost týmového jednání je zde důležitá skoro stejně, jako mezi spoluhráči v týmu.

2.6.5 Rozhodčí cizinec

V současné době je již obvyklou záležitostí, že zahraniční hráči hrají nejen ve velkých klubech, ale už i v nižších soutěžích všude na světě. Navzdory velké globalizaci fotbalu, stále není rozhodčí cizinec běžnou součástí fotbalu. Rozhodčí cizince můžeme vidět většinou pouze jako nepravidelnou výpomoc, ale ne jako pravidelného účastníka soutěže a součást listiny rozhodčích dané soutěže.

O tom, že se fotbal stává globální záležitostí a zábavou téměř pro všechny lidi na světě svědčí i to, že se prodávají práva na Anglickou ligu v Číně nebo také to, že v současné době probíhá výměna českých rozhodčích s čínskými. Čeští rozhodčí, jako ti lepší v oboru, řídí důležitá utkání v nejvyšší Čínské lize a čínští rozhodčí studují na Masarykově Univerzitě obor Rozhodčí fotbalu. V současné fotbalové sezoně se do rozhodování zápasů zapojili i čínští rozhodčí, ale pouze v nižších soutěžích. Tito rozhodčí studují na vysoké škole v Brně a v zájmu globalizace fotbalu a pomoci rozvíjet se, budou tito rozhodčí pravidelně řídit utkání v Pardubickém kraji, kde se nyní potýkají s nedostatkem rozhodčích. Tato výpomoc čínských rozhodčích je výhodná také z finančního pohledu pro kluby z Pardubického kraje. Tito rozhodčí nemohou dle současně nastaveného řádu pobírat odměny rozhodčího. Tento projekt bude výhodný pro obě strany, kluby ušetří na odměnách a rozhodčí získají potřebné zkušenosti, obohatí kulturní vnímání a znalost angličtiny všech hráčů i trenérů.²⁶

2.7 Struktura fotbalových soutěží

K tomu, aby fotbalové soutěže v jakékoliv zemi na světě fungovaly je zapotřebí, aby byly organizovány určitým správním orgánem nebo více subjekty. Tyto orgány a subjekty organizují amatérské i profesionální soutěže a poháry, a zajišťují fungování těchto soutěží. K zajištění správného fungování soutěží jsou zapotřebí, ve fotbale velice potřební, i když často kritizovaní muži, rozhodčí. Na správnost práce rozhodčích dohlíží komise rozhodčích. Každý okresní a krajský fotbalový svaz má svoji vlastní komisi rozhodčích. V profesionálních a poloprofesionálních soutěžích fungují komise pro Čechy zvlášť, a stejně tak tomu je i pro Moravu a Slezsko. Avšak tyto dvě

²⁶ Krajské fotbalové soutěže budou v jarní části sezony řídit čínští rozhodčí. Svitavský deník [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: https://svitavsky.denik.cz/fotbal_region/krajske-fotbalove-souteze-budou-v-jarni-casti-sezony-ridit-cinsti-rozhodci-20190321.html.

území zastřešuje pouze jedna komise. Profesionální soutěže FNL a FORTUNA: LIGA zastřešuje opět samostatná komise rozhodčích, avšak tato komise mimo správy nejvyšších soutěží dohlíží na fungování nižších soutěží, které popisuji níže. Soutěže žen mají svou vlastní komisi rozhodčích.

Rozhodčí tvoří společenskou skupinu, která musí být celistvá, její členové musí spolupracovat a společně být týmovými hráči.

2.7.1 Struktura fotbalových soutěží na Bali a v Indonésii

Národní fotbalová asociace v Indonésii se nazývá Persatuan sepak bola seluruh Indonesia (dále jen PSSI). Z osobní návštěvy kongresu PSSI Bali jsem zjistil, že v současnosti je v Indonésii zaregistrovaných 549 fotbalových klubů a 67 000 členů. Na Bali existuje 16 fotbalových klubů.

Profesionální a poloprofesionální celostátní soutěže v Indonésii jsou Gojek Liga 1 a Liga 2 fungující jako pravidelné ligové soutěže, nebo Pertiwi cup a Piala Indonesia fungující jako pohárové soutěže. V Indonésii také existují mládežnické celostátní soutěže, jako je ligová soutěž Liga U19, a pohárové soutěže: Piala Seoratin U17 a Piala Seoratin U15.

Amatérská soutěž Liga 3 a její regionální kvalifikační kola probíhají jako pravidelná ligová soutěž. Každý indonéský fotbalový klub má šanci se probojovat do soutěže Liga 3. Pro postup do této soutěže musí klub vyhrát regionální soutěž pořádanou v rámci provincie a porazit vítěze ostatních provinčních soutěží. O dvou postupujících klubech do Liga 3 rozhoduje finálový vyřazovací turnaj. Dříve byly nižší soutěže rozděleny dle území podobně jako v České republice, kde jsou rozděleny dle krajů a okresů. Například kluby z Bali spadaly do soutěže s názvem Liga Nusantara. Slovo Nusantara je označením pro indonéské souostroví a pochází ze starojavánštiny.

PSSI ve spolupráci s regionálními asociacemi pořádají také mužské, ženské a mládežnické turnaje, které jsou organizovány nepravidelně.

2.7.2 Struktura fotbalových soutěží v České republice

Národní fotbalová asociace působící na území České republiky se nazývá Fotbalová asociace České republiky (dále jen FAČR). Členská základna FAČR čítá na 340 000 členů a na území České republiky se aktivně podílí na sportovní aktivitě kolem 1 200 fotbalových klubů.²⁷

Profesionální a poloprofesionální soutěže v České republice jsou FORTUNA:LIGA, FORTUNA:NÁRODNÍ LIGA, ČFL A MSFL. Mezi poloprofesionální soutěže můžeme zařadit také Divize A, B, C, D a E. Amatérské soutěže v České republice jsou Krajský přebor a Okresní přebor. Tyto soutěže se dělí dle krajů a okresů České republiky. Soutěže Krajského přeboru se dělí na Krajský přebor, 1. A Třída a 1. B Třída. Soutěže Okresního přeboru se dělí na Okresní přebor (2. Třída), 3. Třída a 4. Třída. Tyto soutěže se dále mohou dělit na skupiny dle oblastí. Rozdělení závisí zpravidla na velikosti kraje či okresu. K dělení dochází z důvodů snížení nákladů klubů na dopravu.

Celostátní juniorské soutěže se dělí na Juniorská liga – Čechy, Juniorská liga – Morava a soutěže organizované OFS a KFS

V České republice organizace FAČR také pořádá celorepublikový pohár s názvem MOL cup, do kterého se může za určité výsledkové situace zařadit jakýkoliv fotbalový klub v České republice. Každý Okresní i Krajský fotbalový svaz pořádá svou vlastní pohárovou soutěž.

V České republice také existují soutěže žen, a to 1.liga žen, 2. liga žen, Česká fotbalová liga žen a divize A, B, C, D ženy.²⁸

²⁷ FAČR má rekordní počet členů. In: YouTube [online]. 01.02.2018 [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=iNzwK3OrHzI>. Kanál uživatele FAČR.

²⁸ Soutěže/FOTBAL.CZ. Soutěže. FOTBAL.CZ [online].[cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://souteze.fotbal.cz/subjekty/>

2.8 Licence rozhodčího

Rozhodčí musí v první řadě znát pravidla fotbalu, a v druhé řadě musí být velmi dobře fyzicky i psychicky připraven k řízení zápasu jakékoliv úrovně. K vykonávání role rozhodčího je ale potřeba získat licenci určité úrovně. Bez licence, jako povolení k vykonávání práce rozhodčího, nemůže nikdo rozhodovat žádné utkání. Druhy a počet licencí si určuje každá fotbalová asociace sama, avšak existují licence UEFA a FIFA, které musí každá asociace respektovat. Každá licence, stejně jako například zbrojní pas nebo pilotní průkaz, se musí pravidelně obnovovat. Licence rozhodčího většinou platí půl sezony. Před každou půl sezonou se koná přeškolení a seminář rozhodčích fotbalu. Mimo pravidelného teoretického přeškolení a testu probíhá fyzická prověrka rozhodčích. Náročnost těchto testů, jak fyzické prověrky, tak teoretického testu, závisí na úrovni soutěže, a tím pádem také na druhu licence. Platí tedy, že čím vyšší licenci rozhodčí má, tím těžší jsou teoretické testy a fyzické testy.

Dalším školením jsou školení v rámci programu VPR, což je zkratka pro vzdělávací program rozhodčích. Tento program je určen pro začínající rozhodčí s ambicemi postupovat do vyšších soutěží. Školení VPR se pořádají pravidelně, většinou pětkrát za sezonu. VPR neslouží jako školení nebo fyzické testy, ale jako nadstavba pro jedince, kteří se své práci chtějí věnovat naplno.

Každý rozhodčí, stejně jako aktivní sportovec, má potřebu se neustále zlepšovat a posouvat hranice svých výkonů. Pro hráče fotbalu znamená posouvání hranic to, že vyhrávají stále těžší soutěže. Pro rozhodčího to znamená pravidelný posun do vyšších soutěží až na nejvyšší úroveň. Rozhodčí tedy také chtějí být nejlepší ve svém oboru.

2.8.1 Licence rozhodčího v České republice

Jak píše pan Martin Gregor ve svém emailu ze dne 13.2.2019, v současnosti je v České republice registrovaných 3 989 rozhodčích s platnou licenci všech kategorií. Z toho 75 rozhodčích registrovaných pod profesionální licenci.

Druhy licencí potřebné k výkonu rozhodčího na území České republiky:

1. C – rozhodčí OFS nebo KFS
2. A – rozhodčí ŘKČ, ŘKM
3. P – rozhodčí profi soutěží
4. D – do 16 let (pouze AR a mladší)

Druhy nadnárodních licencí:

UEFA referee

FIFA referee

2.8.2 Licence rozhodčího na Bali

Při návštěvě kongresu PSSI Bali jsem zjistil, že pro rok 2019 je v Indonésii registrovaných 1 200 profesionálních rozhodčích.

Druhy licencí potřebné k výkonu rozhodčího na území Bali, potažmo Indonésie:

1. C3 – wasit kabupaten (rozhodčí okresní úrovně)
2. C2 – wasit provinsi (rozhodčí provinční úrovně)
3. C1 – wasit nasional (rozhodčí národní úrovně)
4. C1 elite – wasit nasional elite (rozhodčí vybíraný pro nejdůležitější utkání národní úrovně)

Druhy nadnárodních licencí rozhodčího:

AFC referee

FIFA referee

3. PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Cíle a charakteristika průzkumu

Na začátku průzkumu jsem si stanovil hlavní cíl a dílčí cíle práce. Hlavním cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak je vnímán rozhodčí fotbalu ze sociálně-kulturního pohledu očima fanoušků, hráčů, trenérů a rozhodčích osobně. Dalšími cíli výzkumu jsou vnímání rozhodčího cizince a jeho tolerance, vliv práce rozhodčího na osobní a profesní život. Také rozdíl fungování skupiny rozhodčích na Bali a v České republice. Dílčím cílem práce je zjistit, zda tázaný jedinec zná rozhodčího cizince, který plní roli rozhodčího v jeho okolí. Zda tuto osobu respektuje a je dle něj správné, aby byl rozhodčím mimo jeho domovinu.

Součástí mého výzkumu byli lidé, kteří se pohybují ve fotbalovém prostředí a rozumí fotbalu. Avšak všichni mají jinou znalost fotbalové prostředí a jiný pohled na danou problematiku vnímání práce rozhodčího fotbalu. Cíleně jsem pro výzkum vybral osoby z České republiky i Indonésie, abych porovnal vnímání rozhodčího v těchto dvou prostředích. Další charakteristikou výzkumu, je rozdílnost rolí tázaných osob, jsou mezi nimi rozhodčí, hráči, trenéři a fanoušky za účelem porovnání pohledů všech aktérů utkání.

3.2 Průzkumné metody

Pro zjišťování potřebných informací, také k zjištění hlavního a dílčího cíle průzkumu jsem použil kvalitativní průzkum. Zdrojem pro získání informací v průzkumné části byl kvalitativní polostrukturovaný rozhovor. K sestavení rozhovoru jsem využil své znalosti z práce rozhodčího a zkušenosti z místního prostředí. Tázané osoby jsem kontaktoval osobně a prostřednictvím emailu. Následovalo osobní setkání či videohovor, ve kterém jsem se ptal na níže uvedené otázky.

Výsledkem výzkumu jsou názory všech dotazovaných na kladené otázky a následné porovnání těchto odpovědí.

3.3 Průzkumný vzorek

Průzkum jsem uskutečnil od měsíce února do měsíce dubna prostřednictvím kvalitativních rozhovorů buďto osobně s dotazovanou osobou, nebo hovorem přes internet. Internetové videohovory jsem využíval, protože jsem dotazoval také osoby v České republice. Průzkumný vzorek byl vybrán z lidí pohybujících se ve fotbalovém prostředí a náhodných fanoušků fotbalu jak v Indonésii, tak v Česku. Dotazovaní jsou různých věkových kategorií. Rozhovoru se zúčastnilo 10 respondentů, 4 z České republiky a 6 z Indonésie. Všichni dotazovaní jsou muži. Na otázky odpovídali futsaloví a fotbaloví rozhodčí PSSI Bali a FAČR KFS Pardubice, fanoušci a hráči fotbalu z České republiky a z Indonésie. Někteří dotazovaní jsou zároveň rozhodčí i hráči fotbalu. Rozhovor byl veden s lidmi, které znám, a mám s nimi přátelský vztah, tudíž byly rozhovory vedeny v přátelském duchu a bez zbytečných rozpaků. Z tohoto důvodu tázání odpovídali bez ostychu a upřímně. Speciální poděkování patří panu Nasserovi, který také patří mezi respondenty. Umožnil mi se setkat a spřátelit se s rozhodčími futsalu PSSI Bali.

Účastníci výzkumu:

1. Miroslav Obadálek, věk: 21 let, student, pochází z České republiky z obce Kostelec u Holešova, fanoušek fotbalu.
2. Rostislav Urbiš, věk: 22 let, student, pochází z České republiky z města Ostrava, fanoušek fotbalu a bývalý rozhodčí.
3. Vojtěch Frank, věk: 23 let, dělník, pochází z České republiky z obce Čistá, aktivní rozhodčí fotbalu na úrovni KFS Pardubice a hráč fotbalu, licence C.
4. Lukáš Karal, věk: 37 let, vedoucí pobočky pojišťovny, pochází z České republiky z města Litomyšl, trenér a hráč fotbalu na okresní úrovni.
5. Iva Nurgianto, věk: 27 let, provozovatel motoservisu na Bali, pochází z města Wonogiri na střední Jávě, fanoušek a hráč fotbalu.
6. I Gede Doni Sasmita Darma, S.Pd, věk: 26 let, pochází z města Tabanan na Bali, učitel tělocviku na základní škole v Denpasaru, rozhodčí futsalu na národní úrovni, licence C1.
7. I Kadek Agus Widiastra, věk: 35 let, pochází z okresu Bangli na Bali, učitel tělocviku, futsalový a fotbalový rozhodčím na regionální úrovni, licence C3.

8. Deni Friyadi, věk: 30 let, pochází z ostrova Madura na východní Jávě, učitel tělocviku a pohybový poradce ve své vlastní provozovně, rozhodčím futsalu je od roku 2010, licence C2.
9. I Kadek Widiana, věk: 30 let, pochází z provincie Bangli na Bali, učitel tělocviku na základní škole, bývalý hráč futsalu a současný rozhodčí futsalu. Licence C2.
10. Nasser Fakhry Attamimy, věk: 45 let, pochází z Bali, už 9 let působí jako sekretář PSSI Bali, také pracuje jako manažer balijského futsalového klubu Meazza Futsal.

3.4 Průzkumný soubor

Na začátku výzkumu jsem si stanovil průzkumné otázky. Průzkumné otázky jsem musel modifikovat a přizpůsobit dle role tázané osoby. Osoby byly tázány prostřednictvím rozhovorů. Součástí výzkumu byly osoby z České republiky i osoby z Indonésii. Rozhovory probíhaly tedy v indonéštině nebo v češtině.

Součástí polostrukturovaného kvalitativního rozhovoru byly tyto rámcové otázky:

1. Jak vnímáte rozhodčího fotbalu?
2. Jaký podle Vás má vliv práce rozhodčího na jeho život?
3. Jak vnímáte rozhodčího cizince a tolerujete ho?
4. Jak ovlivňuje práce rozhodčího jeho postavení v zaměstnání a společnosti?

Názory rozhodčích PSSI Bali:

Hlavní skupinou respondentů jsou rozhodčí futsalu PSSI Bali, protože jsem s touto skupinou rozhodčích byl v pravidelném kontaktu a mohl jsem tak uskutečnit kvalitativní rozhovor, v jedinečných podmínkách. Stěžejními otázkami pro rozhodčí PSSI Bali, byli:

1. Jak vnímáte práci rozhodčího?
2. Jak vnímáte rozhodčího cizince?
3. Myslíte si, že vaše zaměstnání je podobné práci rozhodčího, a ovlivňuje vaše zaměstnání práci rozhodčího a naopak?
4. Jak ovlivňuje práce rozhodčího váš osobní život?

3.5 Výsledky průzkumu

Výsledky průzkumu vycházejí ze zúčastněného pozorování výše uvedeného kvalitativního rozhovoru. Hlavním cílem bylo zjistit, jak je vnímán rozhodčí na Bali. Dalším výstupem je ovlivnění sociálně-kulturního statutu, vliv práce rozhodčího na zaměstnání a běžný život, také rozdíly ve fungování skupin rozhodčích na Bali a v České republice. Výsledky průzkumu jsem rozdělil do skupin podle otázek.

Zkušenosti s prací rozhodčího

Zkušenost s prací rozhodčího má 5 z 10 účastníků výzkumu. Z toho 4 účastníci výzkumu, kteří vykonávají práci rozhodčího patří ke skupině PSSI Bali. Dále 1 aktivní rozhodčí z České republiky, zapsaný na listině rozhodčích KFS Pardubice a 1 bývalí rozhodčí z Česka. Zbylých 5 respondentů, si nikdy práci rozhodčího nevyzkoušelo.

„Roli rozhodčího jsem si nikdy nevyzkoušel, ale kdybych dostal možnost rád bych si to zkusil.“ Podle slov Miroslava: *“Je to nevděčná práce, která je ovšem nezbytná ke klidnému průběhu zápasu a fungování soutěží.”*²⁹

Svou zkušenost s prací rozhodčího vyjádřil i Rostislav, bývalý rozhodčí z Ostravy. Při videohovoru řekl toto: *„Práci rozhodčího jsem začal dělat v roce 2013, dostal jsem se k této příležitosti přes kamaráda, který hraje fotbal. Předtím jsem o práci rozhodčího nijak nepřemýšlel. Moje kariéra trvala asi 14 dní, jeden turnaj mladších žáků a jeden zápas mladších žáků krajské úrovně. Po zápase mladších žáků jsem s prací rozhodčího skončil, kvůli incidentům plynoucích z mých vlastních chyb a psychickému tlaku ze strany diváků a trenérů. Skončil jsem z vlastní vůle. Nevládal jsem to psychicky a z toho plynuly moje chyby.”*³⁰

Rostislavův případ je příkladem toho že, práce rozhodčího je velmi náročná především na psychiku. Dále je velmi důležitá také správná příprava rozhodčího na vykonávání práce. Přípravou rozhodčího na práci rozumíme pravidelné semináře, testy z pravidel fotbalu a tréninky, což v jeho případě prakticky neproběhlo. Dokládá to tento jeho komentář: *„Před turnajem a zápasy neproběhl žádný seminář ani trénink. Licenci D*

²⁹ Rozhovor s Miroslavem Obadálkem, dne 20.2.2019

³⁰ Rozhovor s Rostislavem Urbišem, dne 23.2.2019.

*jsem si udělal před turnajem, bez testu, následovala pouze 3 nedostatečná školení, kde jsem se nic nedozvěděl.*³¹

Rozhodčí PSSI Bali I Gede Doni Sasmita Darma se vyjádřil že, je důležité mít práci rozhodčího rád. On sám už vykonává práci rozhodčího 7 let. Má tudíž dost zkušeností na to, aby mohl hodnotit práci rozhodčího.

*„Rozhodčím jsem od roku 2012, nyní už držím licenci AFC a řídím futsalová utkání a turnaje po celé Indonésii. Na národní úroveň jsem se dostal v roce 2016. Řídím také utkání fotbalu, ale pouze na lokální úrovni pod licenci C3. Práci rozhodčího mám rád a je to moje nejoblíbenější záliba.*³²

Svůj názor vyjádřil také indonéský fanoušek a hráč fotbalu Iva Nurgianto pocházející z ostrova Jáva. Vyjádřil svůj názor na práci rozhodčího a sdělil mi své zkušenosti.

*„Práci rozhodčího jsem si nikdy nezkusil a ani nechci, protože na to nemám správné předpoklady, hlavně psychické. Práce rozhodčího je moc těžká a rozhodčí si neužije tolik zábavy jako hráč.*³³

Mého výzkumu se v zásadě zúčastnili 4 typy lidí, a to lidi, kteří jsou rozhodčí a jejich práce je naplňuje, jeden bývalý rozhodčí, který se už znovu nechce stát rozhodčím, člověk, který by to rád zkusil a 2 lidé, kteří o práci rozhodčího nejeví nejmenší zájem.

Člověkem, který nechce být rozhodčím je mimo tázaného Iva Nurgianta, český hráč a trenér Lukáš Karal, který uvádí svůj důvod.

*„Roli rozhodčího jsem si v zápase nikdy nezkusil, ani bych nechtěl. Práce rozhodčího mě neláká, protože na to nemám povahu a psychické předpoklady.*³⁴

Vnímání práce rozhodčího

Hlavním cílem mého průzkumu je zjistit, jak je vnímán rozhodčí a jeho práce okolím, tedy fanoušky, hráči, funkcionáři fotbalových týmů a také samotnými rozhodčími. Jejich názor je velmi věcný, protože tuto práci vykonávají. Na vlastní kůži

³¹ Rozhovor s tímtež, dne 23.2.2019.

³² Rozhovor s I Gede Doni Sasmita Darmou, dne 12.3.2019.

³³ Rozhovor s Iva Nurgiantem, dne 2.3.2019.

³⁴ Rozhovor s Lukášem Karalem, dne 10.4.2019.

zažívají atmosféru zápasů a mohou tak lépe popsat svou práci. V mém výzkumu je také důležitý názor ostatních účastníků utkání a fanoušků, proto jsou v mé práci zahrnuti všichni účastníci zápasů.

Miroslav řekl, že: *„Rozhodčí je podle mě nejdůležitější postava na hřišti. Je to těžká práce a mezi nejdůležitější schopností rozhodčího je koncentrace. Věřím, že chybná rozhodnutí, které ovlivní průběh utkání, nejsou cílené a pramení z obtížnosti práce, únavy a psychického tlaku, protože fotbal se stále zrychluje a technické dovednosti hráčů jsou stále lepší.“*³⁵

Všichni tázání se shodli na tom, že nejdůležitější a zároveň nejtěžší schopností a potřebnou dovedností rozhodčího je koncentrace a zvládnutí psychického tlaku. Fotbal se stále zrychluje a dovednosti hráčů se zlepšují, to znamená, že se musí zlepšovat i rozhodčí.

Toto tvrzení podporuje další názor. I Kadek Agus Widiastri řekl: *„Abych byl dobrým rozhodčím, musím stále tvrdě pracovat a je stále co zlepšovat, a to se mi líbí. Na práci rozhodčího je podle mě nejtěžší udržení koncentrace během zápasu a nerozptylovat se okolními vlivy, jako jsou fanoušci a psychický nátlak na rozhodčího, ze strany hráčů.“*³⁶

Při videohovorů mi Vojtěch Frank sdělil toto: *„Rozhodčí má dohlížet na spravedlivý průběh hry a dodržování pravidel. Je to však práce velice nevděčná a vlídných slov a uznání se v zásadě nedočká. Psychicky je to náročná a stresující práce.“*³⁷

Rozhodčí jsou vnímáni vesměs dobře, avšak netěší se takovému zájmu jako hráči, nebo třeba trenéři. Rozhodčí také mohou dosahovat úspěchů na mezinárodní úrovni, stejně jako hráči a trenéři. K tomuto tématu se trefně vyjádřil rozhodčí Doni, držící licenci AFC: *„Nejvyšší metou v kariéře každého rozhodčího je podle mě rozhodovat finále MS.“*³⁸

Rozhodčí je osoba důležitá, ale častokrát hodně opomíjená. Avšak, jak je zmíněno v kapitole 2.6, rozhodčí má co nejméně zasahovat do průběhu zápasu a být co nejméně středem pozornosti. To dokládá názor Miroslava: *„Rozhodčí mi jsou jedno, ale*

³⁵ Rozhovor s Miroslavem Obadálkem, dne 20.2.2019.

³⁶ Rozhovor s I Kadekem Agus Widiastrou, dne 12.3.2019.

³⁷ Rozhovor s Vojtěchem Frankem, dne 12.3.2019.

³⁸ Rozhovor s I Gede Doni Sasmita Darmou, dne 12.3.2019.

respektuji je a jejich práci. Jsem také rád že reprezentuji Českou republiku na různých světových akcích, jako například Liga mistrů nebo Mistrovství světa. ³⁹

Všichni tázaní z České republiky si myslí, že by rozhodčí měli v České republice spolu více spolupracovat. Balijszí rozhodčí spolu komunikují mnohem více a na osobnější úrovni než rozhodčí v Česku. Indonéští rozhodčí mají naprosto běžně mezi sebou kamarádských vztah, ale rozhodčí v České republice mají pouze profesionální vztah se svými kolegy. To v praxi znamená, že balijszí rozhodčí si po turnaji spolu sednou a povídají si o všech tématech. Kdežto čeští rozhodčí České republiky se většinou rozejdou hned po skončení turnaje nebo zápasů do svých domovů.

Vliv práce rozhodčího na jeho osobní život

Všichni tázaní rozhodčí odpověděli podobně, a to tak, že se cítí být respektovanými osobami mimo hřiště a mají schopnost lépe snášet každodenní stres. Z výzkumu vyplynulo, že práce rozhodčího ovlivňuje jeho osobní život, ale vesměs pozitivně. Na otázku, zda se cítí být respektovaní okolím, odpověděli všichni tázaní rozhodčí, že ano. Rozhodčí PSSI Bali Deni to vidí takto: *„Práce rozhodčího ovlivňuje můj osobní život. Mimo hřiště mě lidé považují za váženého a přímého člověka, stejně tak jako na hřišti.* ⁴⁰

V následujících citacích z rozhovorů se dozvídáme, že se tázaní shodují na tom, že práce rozhodčího má pozitivní vliv na koncentraci člověka a pomáhá jim stát se klidnějším a trpělivějším člověkem.

Doni mi při rozhovoru sdělil toto: *„Práce rozhodčí ze mě udělala klidnějšího a moudřejšího člověka. Zároveň se cítím být respektován okolím* ⁴¹

Rostislav si myslí, že: *„Všechno, co člověk dělá, má nějaký přínos na jeho osobní i pracovní život. Zkušenost s profesí rozhodčího může člověku pomoci zejména v koncentraci, schopnosti se okamžitě rozhodnout a odolnosti vůči stresu. Tyto tři aspekty jsou podle mě v dnešní době každodenní chléb všech lidí. Já sám jsem se ze své krátké kariéry rozhodčího naučil být trpělivější.* ⁴²

³⁹ Rozhovor s Miroslavem Obadálkem, dne 20.2.2019.

⁴⁰ Rozhovor s Deni Friyadim, dne 12.3.2019.

⁴¹ Rozhovor s I Gede Doni Sasmita Darmou, dne 12.3.2019.

⁴² Rozhovor s Rostislavem Urbišem, dne 23.2.2019.

Vliv práce rozhodčího na jeho postavení v zaměstnání

Rozhodčí si myslí, že jejich profese rozhodčího má na postavení v zaměstnání vliv, ale tento vliv není nijak velký. To znamená, že málokdo v jejich zaměstnání nebere ohled na to, že je daná osoba rozhodčím fotbalu. Tázaní, kteří odpověděli ano, si myslí, že jejich pozice v zaměstnání je ovlivněna jejich rolí rozhodčího. A to tak, že jejich podřízení mají větší respekt vůči jeho osobě, protože je rozhodčí. Rozhodčí vykonávající profesi učitele, kteří zároveň odpověděli na tuto otázku ano, pozorují větší respekt svých žáků.

Zatímco rozhodčí mluvili z osobní zkušenosti, ostatní řekli svůj vlastní názor a využili své zkušenosti z role hráče, trenéra či fanouška fotbalu. Z 5 tázaných rozhodčích 2 odpověděli, že podle nich rozhodčí nemá lepší postavení v zaměstnání jen proto, že je rozhodčí.

V další části rozhovoru se jednalo o podobnost práce rozhodčího a profese rozhodčího. Zdali využije zkušenosti ze zaměstnání při práci rozhodčího a naopak. Všichni rozhodčí z Bali jsou učitelé a pouze Doni si nemyslí, že jeho práce je podobná roli rozhodčího.

Doni říká: *„Práce učitele je prací odlišnou. Jako učitel učím své žáky a snažím se být jejich vzorem, kdežto úkolem rozhodčího je uklidňovat a umravňovat dva proti sobě stojící soupeře. K tomu si samozřejmě potřebuje vybudovat potřebný respekt.“*⁴³

Názor dalšího rozhodčího PSSI Bali, ale vypovídá o tom, že práce rozhodčího a práce učitele je podobná.

I Kadek Widiana říká: *„Práce učitele a rozhodčího je podle mě velice podobná. Učitel je stejně jako rozhodčí respektovaná osoba, která kontroluje dodržování pravidel a zároveň učí své žáky. Rozhodčí kontroluje hráče. Pokud žák nebo hráč poruší pravidla, přijde oprávněný trest v podobě poznámky nebo špatné známky, a v případě hráče přijde trest v podobě žluté či červené karty. Z práce rozhodčího jsem se naučil vždy zaujmout správný postoj k jakémukoliv problému a naučil jsem se řešit problémy s klidem.“*⁴⁴

⁴³ Rozhovor s I Gede Doni Sasmita Darmou, dne 12.3.2019.

⁴⁴ Rozhovor s I Kadek Widianou, dne 20.3.2019

Vnímání rozhodčího cizince

Z výzkumu vyšlo, že pouze jedna ze všech 10 tázaných osob, měla možnost spolupracovat s rozhodčím cizincem. Byl to rozhodčí PSSI Bali I Gede Doni Sasmita Darma, který vyjádřil svůj názor takto: *„Znám jednoho rozhodčího z Malajsie. Měl jsem možnost s ním spolupracovat na jednom turnaji. Cizince v roli rozhodčího toleruji, pokud tento cizinec svou práci dělá svědomitě.“*⁴⁵

Znalost jazyka není podle průzkumu podmínka, pouze tři tázání považují znalost jazyka země, ve které chce rozhodčí vykonávat práci rozhodčího, jako hlavní podmínku. Jednou z osob, které považují znalost jazyk za hlavní podmínku je Rostislav: *„Nevadilo by mě, kdyby cizinec dělal práci rozhodčího v České republice, ale musel by umět český jazyk. Většina hráčů v nižších soutěžích neumí anglicky a tato neznalost by také vedla ke špatné komunikaci s ostatními rozhodčími.“*⁴⁶

Opačný názor na jazykové znalosti rozhodčího cizince má I Kadek Widiana: *„Rozhodčího cizince neznám, ale pokud by se naskytla možnost s ním spolupracovat, této možnosti bych se nebránil a bral bych to jako možnost sdílet nabyté zkušenosti. Neznalost jazyka určitě není problém.“*⁴⁷

Všichni tázání rozhodčí odpověděli kladně na spolupráci s rozhodčím cizincem. Možnost spolupráce by brali jako příležitost zlepšit se v cizím jazyce, nebo jako možnost vyměnit si zkušenosti. Tázání také tuší problémy plynoucí z neznalosti jazyka. Dokazují to následující názory rozhodčích.

I Kadek Widiana řekl, že: *„Je důležité, aby tento rozhodčí cizinec dobře zapadl do skupiny. Aby dobře zapadl, měl by umět alespoň základy jazyka nebo mít zájem se je naučit. Podle mě by bylo zajímavé s tímto rozhodčím sdílet informace a zkušenosti.“*⁴⁸

Vojtěch Frank si o rozhodčím cizinci myslí toto: *„Rozhodčího cizince toleruji a není pro mě důležité, aby uměl česky. Avšak může nastat problém v komunikaci s hráči. Navíc rozhodčí nerozpozná české nadávky, které se ve fotbale tvrdě trestají. Nebude následovat trest a hráč tak unikne trestu.“*⁴⁹

⁴⁵ Rozhovor s tímtež, dne 12.3.2019.

⁴⁶ Rozhovor s Rostislavem Urbišem, dne 23.2.2019

⁴⁷ Rozhovor s I Kadek Widianou, dne 20.3.2019.

⁴⁸ Rozhovor s I Kadek Agus Widiastrou, dne 12.3.2019.

⁴⁹ Rozhovor s Vojtěchem Frankem, dne 12.3.2019.

4. ZÁVĚR

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jak je rozhodčí vnímán okolím, a jak fotbalová veřejnost reaguje na rozhodčího cizince. Průzkumný vzorek je složen z osob pohybujících se ve fotbalových kruzích, za účelem větší odbornosti rozhovoru. V závěru jsem shrnul 4 hlavní otázky mého výzkumu, a to: vnímání práce rozhodčího, vnímání rozhodčího cizince, rozdílnost skupin rozhodčích v České republice a na Bali, a také vliv práce rozhodčího na jeho život.

Jak je vnímána práce rozhodčího?

Všichni dotazovaní se shodli na tom, že práce rozhodčího je velmi obtížná. Každý tázaný jmenoval jiné aspekty a obtížné stránky práce rozhodčího. Jako společného jmenovatele obtížnosti práce rozhodčího uvedu potřebu dlouhotrvající koncentrace a potřebu stále se udržovat v kondici. Také se musí připravovat na zápasy, což znamená pravidelně trénovat, skládat test z pravidel fotbalu a projít testem fyzické zdatnosti.

Podle rozhodčích PSSI Bali, se práce rozhodčího může stát prvotřídní zábavou za předpokladu, že jako rozhodčí výborně ovládáte pravidla hry a tvrdě na sobě pracujete. Další neméně důležitou věcí je kolegialita a přátelství v rámci skupiny. Podle mých vlastních zkušeností ze své kariéry rozhodčího, není pro české rozhodčí nejdůležitější věcí přátelství v rámci skupiny rozhodčích, protože v České republice spolu rozhodčí netráví tolik společného času, jako rozhodčí na Bali. Měl jsem možnost zažít atmosféru skupiny rozhodčích v obou skupinách a mohu říct, že skupina rozhodčích PSSI Bali spolupracuje opravdu lépe díky tomu, že mají mezi sebou lepší vztahy.

Musí rozhodčí cizinec ovládat jazyk země ve které dělá rozhodčího?

Na otázku, zda je podle respondenta důležité, aby uměl rozhodčí cizinec jazyk země, ve které chce působit v roli rozhodčího, odpovídali tázaní celkem jasně. Podle většiny rozhodčích není důležité, aby rozhodčí ovládal jazyk dané země, ale je důležité, aby se snažil zapadnout do skupiny a chtěl se učit novým věcem. Zajímavým jevem je, že podmínku umět jazyk nevyžadují většinou samotní rozhodčí, ale spíše fanoušci. Toto smýšlení je možná dáno tím, že až na rozhodčího PSSI Bali Doniho, žádný jiný respondent nemá přímou zkušenost spolupracovat s rozhodčím cizincem. To znamená, že rozhodčí Doni měl možnost s tímto rozhodčím cizincem vést utkání.

Jsou skupiny rozhodčích na Bali a v České republice rozdílné sociálně-kulturního pohledu?

Z mého pozorování a otázek jsem zjistil, že na Bali jsou rozhodčí v rámci jednoho řídicího orgánu mnohem stmelnější skupina. Více spolu tráví volný čas, komunikují a spolupracují než rozhodčí v České republice. Také mají indonéští rozhodčí více tréninků a školení než rozhodčí z Česka. Dokonce mají svou skupinu na aplikaci WhatsApp, kde si sdělují všechny důležité informace. V České republice toto neprobíhá a komunikaci rozhodčí vedou pouze přes email nebo telefon. Obecně jsou vztahy mezi českými rozhodčími mnohem chladnější a pouze na profesionální úrovni. Balijské rozhodčí jsou mezi sebou spíše přátelé, a to jim napomáhá k lepším vztahům ve skupině a lepší spolupráci na hřišti i mimo něj.

Ovlivňuje práce rozhodčího jeho osobní a profesní život?

V mém výzkumu jsem zjistil, že z drtivé většiny opravdu práce rozhodčího ovlivňuje osobní i profesní život rozhodčího. Samotní rozhodčí, kteří hovořili ze svých vlastních zkušeností, se až na jednu výjimku shodli na tom, že život rozhodčího je ovlivněn prací rozhodčího. Role rozhodčího tedy ovlivňuje jak pracovní, tak osobní život. Nejčastěji rozhodčí cítí respekt ke své osobě jak v zaměstnání, tak i v běžném životě. Ostatní respondenti si také z většiny myslí že rozhodčí mohou své zkušenosti z práce rozhodčího využít v zaměstnání. Nejčastější schopností, kterou si rozhodčí vylepšili byla ve většině odpovědí koncentrace, schopnost lepší rozhodování a vybudování všeobecného respektu.

Toto téma jsem si vybral, protože již od svých šestnácti let vykonávám práci rozhodčího a mám k němu velmi blízko. Bylo zajímavé v rámci mého výzkumu proniknout do skupiny rozhodčích PSSI Bali. Mohl jsem na vlastní kůži zažít atmosféru ve skupině rozhodčích na Bali a porovnat ji s tou v České republice. Rozhovory jsem dělal s lidmi, se kterými jsem měl přátelský vztah, to znamená, že rozhovory probíhaly v uvolněné atmosféře. Přístup všech účastníků výzkumu byl příkladný.

RESUMÉ

This Bachelor thesis examines perception of football referees in amateur and professional football in Bali. Perception of football referees from the perspective of society, perspective of the fans, coaches and players on the role of referee. Perception of the referee as authority, primarily perception of the foreign referee in the role of referee in amateur football in Bali.

Keywords: Football, sociology, perception of the referees, Bali, the Czech republic

SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ

1. COLLINA, Pierluigi. *Moje pravidla hry*. První vydání. Brno: Julius Zirkus, 2003. ISBN: 80-902782-2-0.
2. FOER, Franklin. *Memahami Dunia Lewat Sepak Bola: Kajian Tak Lazim tentang Sosial-Politik Globalisasi*. První vydání. Tangerang: Marjin Kiri, 2006. ISBN: 979-99980-6-9. s. 80-85.
3. GIFFORD, Clive. *Fotbalový průvodce*. Svojtka & Co, 2010. ISBN: 978-80-256-0448-9.
4. LÜSCHEN, Günther, *Sociology of Sport: Development, Present State, and Prospects*. Annual Reviews Inc., 1980. ISBN: 0360-0572/80/0815-0315.
5. MANZENREITER, Wolfram. HORNE, John. *Football Goes East: Business, culture and the people's game in China, Japan and South Korea*. New York: Routledge, 2004. ISBN: 0-203-33816-2, s. 60-65.
6. MITÁŠ, Václav. *Management utkání: technika řízení utkání ve fotbalu*. Brno: Masarykova univerzita., 2013. ISBN – 13: 978-80-210-6447-8, kap. 3.1.2, nestránkováno.
7. PRAVIDLOVÁ KOMISE FAČR. *Pravidla fotbalu*. První vydání. Praha: Nakladatelství Olympia, s.r.o., 2016. ISBN: 978-80-7376-408-1, s. 5, 47, 48, 63, 64, 104.
8. SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. První vydání. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8, s. 7, 8, 41, 51, 143
9. SINDHUNATA. *Bola Bola Nasib*. Yogyakarta: Yayasan Basis dan Boekoe Tjap Petroek, 2017. ISBN: 978-602-50903-1-2. s. X.
10. WEINBERG, Robert S. *Psychology of Officiating*. Human Kinetics, 1995. ISBN – 10: 0873228758, s. 1.

Internetové zdroje

1. FAČR má rekordní počet členů. In: YouTube [online]. 01.02.2018 [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=iNzwK3OrHzI>. Kanál uživatele FAČR.
2. Fortuna Liga – Attendances. Transfermarkt [online]. [cit. 18.04.2019]. Dostupné z: https://www.transfermarkt.com/fortuna-liga/besuchertzahlen/wettbewerb/TS1/saison_id/2018.
3. GO-JEK Traveloka Liga1–Attendances. Transfermarkt [online]. [cit. 18.04.2019]. Dostupné z: https://www.transfermarkt.com/go-jek-traveloka-liga-1/besuchertzahlen/wettbewerb/IN1L/saison_id/2017.
4. Indonesia's Football Fever | Indonesia .Al Jazeera [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/programmes/101east/2019/04/indonesia-football-fever-190403105206213.html>.
5. Krajské fotbalové soutěže budou v jarní části sezony řídit čínští rozhodčí. Svitavský deník [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: https://svitavsky.denik.cz/fotbal_region/krajske-fotbalove-souteze-budou-v-jarni-casti-sezony-ridit-cinsti-rozhodci-20190321.html.
6. Kronologi Keputusan Final Pembekuan PSSI. CNN Indonesia. [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://www.cnnindonesia.com/olahraga/20150418151503-142-47600/kronologi-keputusan-final-pembekuan-pssi>.
7. Satu Suporter Tewas di Laga Persib vs Persija. Sport.detik [online] [cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://sport.detik.com/sepakbola/liga-indonesia/d-4225551/satu-suporter-tewas-di-laga-persib-vs-persija>.
8. Soutěže/FOTBAL.CZ. Soutěže. FOTBAL.CZ [online],[cit. 19.04.2019]. Dostupné z: <https://souteze.fotbal.cz/subjekty>

Rozhovory

Rozhovor s Miroslavem Obadálkem, dne 20.2.2019.

Rozhovor s Rostislavem Urbišem, dne 23.2.2019.

Rozhovor s Iva Nurgiantem, dne 2.3.2019.

Rozhovor s I Gede Doni Sasmita Darmou, dne 12.3.2019.

Rozhovor s I Kadek Agus Widiastrou, dne 12.3.2019.

Rozhovor s Vojtěchem Frankem, dne 12.3.2019.

Rozhovor s Deni Friyadim, dne 12.3.2019.

Rozhovor s I Kadek Widianou, dne 20.3.2019.

Rozhovor s Lukášem Karalem, dne 10.4.2019.

Rozhovor s Nasser Fakhry Attamimym, dne 18.4.2019.